

JAARVERSLAG EXAMENCOMMISSIE

**INSTITUUT VOOR DE GEBOUWDE
OMGEVING (IGO)**

STUDIEJAAR 2020-2021

Instituut
Naam voorzitter
Examencommissie
Datum
Status

IGO
Dr. P.C. Bassant
22-01-2022
Definitief

INHOUDSOPGAVE

1. Voorwoord	5
2. Faciliteiten, samenstelling en werkwijze examencommissie	6
2.1. Faciliteiten van examencommissieleden en vergaderingen	6
2.2. Samenstelling examencommissie	6
2.3. Overleg met directie inzake de faciliteiten en uitkomst	7
2.4. Mogelijkheid om onafhankelijk te functioneren	7
2.5. Trends en/of aandachtspunten	8
3. Borgen kwaliteit van tentamens	9
3.1. Verrichte activiteiten door examencommissie om kwaliteit van toetsen te borgen	9
3.2. Reflectie verrichte activiteiten door toetscommissie om kwaliteit van toetsen te borgen	10
3.3. Oordeel examencommissie over borgende activiteiten toetscommissie	13
3.4. Uitgebrachte adviezen en opvolging	13
3.5. Trends en/of aandachtspunten	14
4. Onderzoek naar gerealiseerde leerresultaten (voorheen eindkwalificaties)	17
4.1. Werkwijze en bevindingen examencommissie bij toetsen eindkwalificaties zoals beschreven in de OER	17
4.2. Onderbouwing oordeel per opleiding	18
4.3. Externe validering	19
4.4. Uitgebrachte adviezen en opvolging	20
4.5. Trends en/of aandachtspunten	20
5. Richtlijnen en aanwijzingen om uitslagen tentamens te beoordelen en vast te stellen	22
5.1. Afgegeven richtlijnen en aanwijzingen	22
5.2. Uitkomsten/bevindingen bij de toepassing van die richtlijnen	23
5.3. Trends en/of aandachtspunten	23
6. Vrijstellingenbeleid	24
6.1. Aantal vrijstellingen	24
6.2. Trends en/of aandachtspunten	24
7. Gevolgde deskundigheidsbevordering/scholing	25
7.1. Aard en omvang van de activiteiten (collectief en individueel)	25
7.2. Deskundigheid inzake beoordelen toetskwaliteit (SKE/BKE-certificaten)	25
7.3. Trends en/of aandachtspunten	26
8. Aanwijzing examinatoren	27
8.1. Benoemingsprocedure en profielschetsen	27
8.2. Benoeming 'externe' examinatoren	28
8.3. Trends en/of aandachtspunten.	29

9. Betrokkenheid bij accreditaties	30
9.1. Aard van betrokkenheid	30
9.2. Effecten van betrokkenheid	30
10. Betrokkenheid bij nieuwe onderwijsactiviteiten	31
10.1. Aard van betrokkenheid	31
10.2. Effecten van betrokkenheid	31
11. Beoordeling van programma's KiesOpMaat	32
11.1. Ervaringen bij aanvragen van individuele studenten	32
11.2. Ervaringen bij verzoeken om toestemming minors bij andere instellingen	32
12. Proces examens en diplomering	33
12.1. Proces examens en diplomering	33
12.2. Aantal verstrekte getuigschriften	33
12.3. Trends en/of aandachtspunten	33
13. Fraude en preventie	34
13.1. Geconstateerde fraude en onregelmatigheden bij toetsen	34
13.2. Praktijken op het gebied van fraude door studenten	34
13.3. Sancties en preventiemaatregelen n.a.v. fraude door studenten	34
13.4. Praktijken op het gebied van fraude door examinatoren	35
13.5. Sancties en preventiemaatregelen n.a.v. fraude door examinatoren	35
13.6. Trends en/of aandachtspunten	36
14. Toetsgerelateerde klachten	37
14.1. Aantal toetsgerelateerde klachten en aantal gegrond	37
14.2. Trends en/of aandachtspunten	37
15. Hoorzittingen examencommissie	38
15.1. Aantal hoorzittingen	38
15.2. Trends en/of aandachtspunten	38
16. Aantal beroepszaken CBE	39
16.1. Aantal beroepszaken bij CBE hoorzittingen en aantal gegrond	39
16.2. Trends en/of aandachtspunten	39
17. Overige aangelegenheden	40
18. Bijlagen	41
18.1. Mandaten aan de toetscommissie(s) met bijgewerkte P&C-cyclus	41

1. Voorwoord

Het afgelopen jaar heeft de examencommissie voor de nodige uitdagingen gesteld. Er was inmiddels ervaring opgedaan met het aanpassen van onderwijs en toetsing vanwege de beperkingen in verband met corona. Dankzij de procedures en richtlijnen die daarvoor zijn ontwikkeld, kon de examencommissie de vragen en problemen die voortvloeiden uit het afnemen van toetsen buiten school efficiënt afhandelen en in controle blijven. Ondanks de moeilijkheden die zich voordeden is het eindniveau bij alle opleidingen onverkort gehandhaafd en heeft de examencommissie vastgesteld dat het eindniveau was geborgd. De werkdruk voor de examencommissie lag echter hoog, hoewel ze bestaat uit een goed op elkaar ingespeeld team met veel kennis en ervaring. Het leidde ertoe dat de afhandeling van zaken soms langer duurde dan gewenst en dat de aandacht vooral uitging naar het consolideren van zaken. Voor het ontwikkelen van nieuwe ideeën en initiatieven op het gebied van borging was weinig ruimte. De examencommissie hoopt daar het komende jaar meer aan toe te komen.

Dr. P.C. Bassant
Voorzitter examencommissie IGO

2. Faciliteiten, samenstelling en werkwijze examencommissie

2.1. Faciliteiten van examencommissieleden en vergaderingen

Er was in totaal 2.6 fte beschikbaar voor de examencommissie. Daarvan was 0.4 fte voor de voorzitter, 1.4 fte voor het totaal der leden en 0.8 fte voor de ambtelijk secretaris. Deze toegekende tijd volstond ternauwernood voor het naar behoren uitvoeren van de wettelijke taken. De werkdruk lag hoog door de gevolgen van de coronamaatregelen en de groei van het instituut.

De examencommissie vergaderde in principe om de twee weken op donderdag, de vaste dag voor de leden. Eén keer per maand werden aanvragen voor getuigschriften behandeld. Er zijn in totaal 19 vergaderingen gehouden in het studiejaar 2020-2021. De vergaderingen dienden vooral om algemene richtlijnen en procedures te bespreken, werkafspraken te maken en informatie uit te wisselen. Binnen de examencommissie waren de verschillende zaken (aanvragen extra kansen, klachten, fraudemeldingen et cetera) verdeeld over subcommissies die in afzonderlijke overleggen zaken bespraken en besluiten formuleerden. Daarbij onthielden de leden zich van de behandeling van zaken waarbij zijzelf of hun opleiding betrokken waren. Complexe zaken of zaken die niet pasten binnen de vastgestelde procedures werden op de vergadering van de voltallige examencommissie voorgelegd. Die vergaderstructuur leidde tot een efficiënte manier van werken.

Het externe lid heeft afhankelijk van de agenda een aantal vergaderingen bijgewoond en deelgenomen aan de behandeling van enkele zaken. Met name bij complexe zaken en het herzien van procedures is zijn advies gevraagd. Verder heeft hij deelgenomen aan het screenen van afstudeerwerken.

2.2. Samenstelling examencommissie

Er vielen zeven bacheloropleidingen onder de verantwoordelijkheid van de examencommissie IGO, te weten:

Bouwkunde, BOU (voltijd, deeltijd en duaal)
Civiele Techniek, CIV (voltijd, deeltijd en duaal)
Facility Management, FM (voltijd)
Logistics Management, LM (voltijd en deeltijd)
Ruimtelijke Ontwikkeling – Ruimtelijke Ordening en Planologie, ROP (voltijd)
Vastgoed & Makelaardij, V&M (voltijd en duaal) ¹
Watermanagement, WAM (voltijd)

Verder twee masteropleidingen, Architectuur en Stedenbouw, die beide deel uitmaken van de Rotterdamse Academie voor Bouwkunst (RAvB).

De examencommissie bestond uit acht leden. Voor alle zeven bacheloropleidingen binnen het instituut IGO gold dat één docent deel uitmaakte van de examencommissie. Er waren zo directe lijnen naar die opleidingen en elk lid fungeerde als vraagbaak voor de collega's

¹ In 2021-2022 wordt de duale variant niet meer aangeboden.

binnen de eigen opleiding. Voor de RAvB waren twee leden van de examencommissie aangewezen als contactpersoon. De voorzitter was als beleidsmedewerker met ook onderwijsgevende taken niet verbonden aan één van de opleidingen. De samenstelling was daarmee als volgt:

De heer P.C. Bassant, voorzitter, lid sinds 01-09-2013.
Mevrouw N. Dijkma-Bakker (CIV) lid sinds 01-09-2020.
De heer R. te Grotenhuis (ROP) lid sinds 01-09-2012.
De heer J. Caspers (FM) lid sinds 01-09-2018.
Mevrouw O.P. van der Molen (LM) lid sinds 01-09-2016.
De heer J. Oegema, vicevoorzitter (V&M) lid sinds 01-09-2013.
Mevrouw N. Beckers (BOU) lid sinds 01-09-2018.
Mevrouw C.D.C. Schmidt (WAM) lid sinds 01-09-2013.
De heer P.N.C. Vader (HZ University of Applied Sciences) extern lid sinds 01-09-2019.

De examencommissie werd vanuit het bedrijfsbureau ondersteund door een ambtelijk secretaris, mevrouw A.A. Dwarka.

Het dagelijks bestuur bestond uit de voorzitter en de vicevoorzitter. Voorzitter en vicevoorzitter waren tekenbevoegd. Deze bevoegdheid was vastgelegd in de handtekeningenkaart.

2.3. Overleg met directie inzake de faciliteiten en uitkomst

Er was één keer per kwartaal een structureel overleg van de voorzitter en vicevoorzitter met de directie. De examencommissie ervoer de opstelling van de directie als constructief. De examencommissie gaf er de voorkeur aan problemen met de werkdruk in eerste instantie zelf op te lossen, wat dit jaar nog is gelukt. Er waren problemen met de bezetting van de toetscommissies, die de examencommissie heeft getracht op te lossen in overleg met de onderwijsmanagers (zie ook paragraaf 3.2). De conclusie achteraf is dat de examencommissie dit eerder had moeten escaleren naar de directie. Inmiddels is dat gebeurd en heeft de directie actie ondernomen, waardoor het probleem voor het komende jaar is opgelost. De examencommissie heeft voor 2021-2022 ook een uitbreiding toegezegd gekregen van de formatie.

2.4. Mogelijkheid om onafhankelijk te functioneren

De examencommissie heeft onafhankelijk gefunctioneerd. Binnen de reglementaire kaders is meegedacht met de directie en het management om problemen op te lossen die zich in de loop van het studiejaar voordeden. Het ging dan met name om de gevolgen van de coronamaatregelen voor de studenten en de toetsing. Er zijn afspraken gemaakt over het aanbieden van extra kansen voor studenten die door corona geen toetsen op school konden maken en er is een aantal malen nader overleg geweest over de voorwaarden voor het afnemen van online toetsen. Een enkele keer heeft de examencommissie moeten benadrukken dat het ongeldig verklaren van een toets of het goedkeuren van een extra toets een bevoegdheid is van de examencommissie en niet van het management.

Af en toe riepen besluiten van de examencommissie discussie op, maar er was geen sprake van oneigenlijke druk van de kant van de directie of het management om besluiten te herzien. De regel dat leden geen zaken van de eigen opleiding behandelen bevorderde ook dat zij zich onafhankelijk op konden stellen. Daarnaast geldt dat het formeel niet een lid is dat een besluit neemt, maar de commissie als geheel.

2.5. Trends en/of aandachtspunten

De werkdruk stijgt voor de examencommissie door een groei van het aantal te behandelen zaken, met ook een toenemende juridisering, waardoor de afhandeling meer tijd vergt. Daarnaast worden er in toenemende mate eisen gesteld aan de uitvoering van de borgende taak. Kwalitatief is de bezetting op orde en heeft de examencommissie voldoende expertise in huis. De toegezegde uitbreiding in formatie is echter noodzakelijk.

De examencommissie heeft bij de directie gepleit voor het instellen van een aparte toetsborgingscommissie, maar heeft voor het komende jaar moeten kiezen voor een tussenoplossing. De ervaringen daarmee zullen moeten uitwijzen of dit naar behoren werkt.

Het onder de aandacht brengen van de procedures en regels bij docenten, met name nieuwe docenten, blijft lastig. De commissie beraadt zich op een communicatieplan, omdat de ervaring leert dat een goede uitleg ertoe leidt dat minder studenten worden doorverwezen met kansloze verzoeken.

3. Borgen kwaliteit van tentamens

3.1. Verrichte activiteiten door examencommissie om kwaliteit van toetsen te borgen

De examencommissie borgt de kwaliteit van zowel de toetsen als de toetsorganisatie. De examencommissie had daartoe contact met de toetscommissies, de onderwijsmanagers, het bedrijfsbureau dat de toetsorganisatie verzorgde, en de afstudeercoördinatoren. Naast een aantal vooraf geplande reguliere overleggen waren er veel informele overlegmomenten naar aanleiding van vragen of problemen rond toetsing die zich voordeden.

In verband met de coronamaatregelen gold voor de bacheloropleidingen nog steeds een procedure waarbij de opleidingen plannen om toetsen in een andere vorm af te nemen ter goedkeuring voor moesten leggen aan de examencommissie. De aanvragen liepen via de onderwijsmanagers, zodat deze vooraf konden screenen of de verandering noodzakelijk was. De aanvragers moesten verantwoorden dat met de andere opzet dezelfde leerdoelen op het juiste niveau werden getoetst. Verder moest worden aangegeven wat het belang was van de toets (plaats in het curriculum, deel van een doorlopende leerlijn of niet) en welke maatregelen werden genomen om fraude te voorkomen. In overeenstemming met het hogeschoolbreed vastgestelde beleid werden striktere eisen gesteld aan de maatregelen om fraude te voorkomen naarmate het belang van de toets groter was. Door de lessen opgedaan in het voorgaande jaar, door zowel de examencommissie als docenten, verliep het behandelen van de aanvragen soepel.

Afstudeerzittingen en andere assessments werden online afgenomen, conform een door de examencommissie goedgekeurd protocol dat een correct verloop van die online sessies borgde. De beoordelingscriteria voor het eindniveau bleven onverkort gehandhaafd. Om te anticiperen op ontwikkelingen rond de afstudeerstages woont de voorzitter het jaarlijks overleg van afstudeercoördinatoren bij.

In de overleggen met het bedrijfsbureau lag de focus op de maatregelen rond toetsing in verband met corona en de problemen die zich soms voordeden bij de online toetsing in Remindo. Bij controles door de examencommissie bleken de opleidingen zich goed te houden aan de richtlijnen voor de uitvoering van online toetsen (zie ook hoofdstuk 5) en het protocol.

Voor de masteropleidingen waren geen aanpassingen in de toetsing nodig in verband met corona. Studenten werden beoordeeld aan de hand van opdrachten en praktijkwerk met mondelinge toetsen en assessments, die zo nodig online werden afgenomen.

De toetscommissies vervullen een essentiële rol in de borging van de toetsing. In de jaarplanning waren voor iedere onderwijsperiode overleggen met de toetscommissie opgenomen. Doordat de opleidingen verschillende jaarindelingen aanhouden varieerde de frequentie bij de bacheloropleidingen tussen de drie en vier keer per jaar. Voor de masteropleidingen was de planning twee keer per jaar.

Daarnaast is er jaarlijks een overleg van de examencommissie met de onderwijsmanager en de toetscommissie om het jaarverslag van de toetscommissie te bespreken. In dit overleg

worden vooral beleidsmatige zaken en procedures rond de kwaliteitsborging besproken. Algemene gesprekspunten waren:

- Beeld toetskwaliteit en eindniveau;
- Jaarplanning: prioriteiten, verdeling zorg- en borgtaken;
- Opvolging adviezen vorig jaarverslag, adviezen dit studiejaar.

De periodieke overleggen met de toetscommissie dienden meer om tijdig problemen te signaleren. Incidenteel heeft de examencommissie zelf toetsen en beoordelingen onderzocht, als klachten van studenten hier aanleiding toe gaven.

Los van deze controles geldt dat iedere toets voor afname gecontroleerd dient te worden door een tweede lezer, die een akkoord moet geven.

De examencommissie heeft, gezien het belang hiervan, extra aandacht besteed aan de toetsing op eindniveau. De toetscommissie onderzocht of het toetsplan, opgesteld door de curriculumcommissie, dekkend was voor de eindkwalificaties. De examencommissie controleerde of de beoordelingsprocedures beschreven in de handleidingen voor de afstudeerstage en andere onderdelen op eindniveau inzichtelijk genoeg waren en een valide en betrouwbare toetsing conform het toetsbeleid waarborgden.

Bij de screening van bovengenoemde zaken kwamen geen inhoudelijke problemen naar voren. De dekking van de eindkwalificaties bleek afdoende verantwoord te zijn in de toetsplannen. Verder volstond in een aantal gevallen dat de modulehouders bepaalde zaken verhelderden in de tekst.

Met het oog op de borging van de toetskwaliteit vindt de examencommissie het van belang de kennisuitwisseling tussen de toetscommissies te bevorderen. Daartoe heeft ze een aantal gezamenlijke bijeenkomsten georganiseerd, waarop ervaringen met de uitvoering van het mandaat en thema's als digitale toetsing en kwaliteitszorgsystemen aan de orde zijn geweest. De opkomst bij deze bijeenkomsten was laag en de examencommissie bezint zich op manieren om dit te verhogen.

3.2. Reflectie verrichte activiteiten door toetscommissie om kwaliteit van toetsen te borgen

Bacheloropleidingen

Om de kwaliteit van het grote aantal toetsen dat jaarlijks wordt afgenomen over de volle breedte te controleren, heeft de examencommissie een mandaat gegeven aan de toetscommissies. Aangezien de opleidingen binnen IGO inhoudelijk en qua onderwijsorganisatie sterk verschillen, is het effectiever en efficiënter dat iedere opleiding een eigen toetscommissie heeft die toeziet op de kwaliteit van de toetsen.

Het mandaat schreef in grote lijnen voor welke activiteiten moesten plaatsvinden en ter aanvulling was er een tijdschema voor onder meer de op te leveren rapportages.² De toetscommissies hebben als taak in een vierjaarlijkse cyclus alle toetsen van de opleiding, inclusief de minoren en keuzevakken die de opleiding aanbiedt, te controleren op transparantie, validiteit en betrouwbaarheid. Verder hoorden zij volgens het mandaat jaarlijks

² Voor de tekst van de mandaten zie bijlage 18.1.

minimaal acht werken op eindniveau te screenen. De toetscommissies werkten dit mandaat uit in een eigen toetsjaarplan. Bij de bespreking van het jaarverslag van de toetscommissie werd vervolgens ook die planning besproken. Er is onder meer gekeken of er sprake was van nieuwe onderdelen die voorrang moesten krijgen of onderdelen die om andere redenen extra aandacht behoeften. De extra inspanningen als gevolg van de veranderingen door de coronacrisis maakten in 2019-2020 dat een aantal toetscommissies een achterstand had in de uitvoering van de planning, die goeddeels weer is ingelopen.

In de periodieke rapportages aan de examencommissie gaven de toetscommissies aan wat de voornaamste bevindingen waren uit de toetsanalyses die in de voorgaande onderwijsperiode waren uitgevoerd. Daarnaast konden zij eventuele knelpunten melden op het gebied van toetsing die door hen waren gesignaleerd of problemen bij de uitvoering van hun mandaat. Deze punten zijn zo nodig door de examencommissie besproken met de onderwijsmanagers. Een hardnekkig probleem bij een aantal opleidingen is dat docenten onvoldoende meewerken met het aanleveren van toetsdossiers.

De toetscommissies hebben hun planning grotendeels zonder problemen uit kunnen voeren en rapportages en analyses opgeleverd die een representatief beeld boden van de kwaliteit van de toetsing. De examencommissie moest echter wel geregeld aandringen op het tijdig aanleveren van de rapportages. Het agenderen van de jaaroverleggen was ook niet eenvoudig.

Enkele toetscommissies hadden te kampen met het wegvallen van leden in de loop van het jaar, maar wisten dit op te vangen zonder directe gevolgen voor de planning. Bij de toetscommissie LM echter deden zich zoveel problemen voor dat de examencommissie geen rapportages heeft ontvangen. De omvang van het probleem werd gaande het jaar duidelijk en de examencommissie heeft de onderwijsmanager hier meermaals op aangesproken, maar het heeft niet tot een oplossing geleid.

Na deze algemene opmerkingen volgt een korte beschouwing per opleiding:

BOU

De toetscommissie heeft niet bij elk kwartaalverslag achteraf naar de kwaliteit van de toetsen gekeken, maar in het jaarverslag is wel gekeken wat er met de gegeven adviezen is gebeurd. Er is zo een goed beeld van de toetskwaliteit, waarbij alleen de toetsen in de deeltijd niet de nodige aandacht hebben gekregen. In het nieuwe toetsplan wordt opgenomen dat modulehouders verplicht zijn te laten weten wat ze gaan doen met het advies van de toetscommissie.

Op verzoek van de examencommissie heeft de toetscommissie onderzoek gedaan naar de keuzeprofielen in jaar 3, die onderdelen op eindniveau bevatten. Het blijkt dat de opzet van de projecten goed is verantwoord, maar de uitvoering is complex; zo is het moeilijk vast te stellen of de studenten aan alle leerdoelen hebben voldaan.

CIV

De toetscommissie heeft gedegen toetsanalyses opgeleverd en speelt een actieve rol door te overleggen met de curriculum- en opleidingscommissie. De verbeterpunten die de toetscommissie voorstelt worden over het algemeen opgevolgd binnen de opleiding, maar er mag strakker op gecontroleerd worden. De controle door de tweede lezer bleek ook niet

consequent te worden uitgevoerd. De examencommissie heeft de onderwijsmanager daarom dringend verzocht de docenten erop te wijzen dat dit moet gebeuren.

De toetskwaliteit is nog op orde, maar de trage voortgang van noodzakelijke vernieuwingen baart de examencommissie beslist zorgen.

FM

De toetscommissie gaf een aantal keren aan problemen te hebben met toetsdossiers die niet of incompleet werden aangeleverd. Niettemin is een groot deel van de planning uitgevoerd en een representatief beeld gegeven. De toetscommissie krijgt niet standaard terugkoppeling op de adviezen die ze hebben gegeven. Een betere controle hierop is nodig. Zo zijn de tekortkomingen in de toetsing van de vaardigheidsmodulen die de toetscommissie herhaaldelijk heeft geconstateerd nog niet opgelost. De examencommissie heeft er bij de interim onderwijsmanager op aangedrongen dit aan te pakken.

ROP

De toetscommissie heeft conform haar planning verscheidene toetsen vooraf beoordeeld en geeft aan dat de toetskwaliteit van de projecten en trainingen en de schriftelijke toetsen in orde is. Verbeterpunten in toetsen die de commissie constateerde zijn direct verwerkt door de docenten.

De toetscommissie is voornemens haar borgende taak te versterken door ook een aantal toetsen achteraf te analyseren, zodat de resultaten kunnen worden meegenomen in de analyse.

V&M

De toetscommissie heeft de kwaliteit van de toetsing goed geborgd. Door werkdruk zijn niet alle geplande toetschecks uitgevoerd, maar er is een representatief beeld gegeven, waarbij ook achteraf de resultaten zijn geanalyseerd. De toetscommissie bespreekt haar adviezen met de docenten en de adviezen worden goed opgepakt.

WAM

De toetscommissie heeft volgens planning systematisch toetsen geanalyseerd met uitgebreide analyses van de resultaten. Er is een uitgeschreven procedure waarin de werkwijze van de toetscommissie is uitgewerkt. De toetscommissie controleert in het voortraject met de curriculumcommissie de toetsmatrijs en toetsbeschrijving en controleert achteraf de toets zelf.

Masteropleidingen

Voor de opleidingen Architectuur en Stedenbouw, was er één gecombineerde toetscommissie. De masteropleidingen zijn opgebouwd uit een aantal onderdelen met vaste toetsvormen. De toetscommissie had als taak verslag uit te brengen van de evaluaties waarmee de toetsing van de verschillende onderdelen wordt geborgd: de beoordeling van de afstudeerwerken wordt jaarlijks gekalibreerd; twee keer per jaar is er een interne evaluatie van de studiewerken en jaarlijks ook een externe validatie; met de collegedocenten, die van buitenaf komen, vinden coachings- en evaluatiegesprekken plaats door de stafleden van de Academie. De examencommissie heeft hier een semesterverslag van ontvangen dat is

besproken met de toetscommissie en het management. Door omstandigheden laat het tweede semesterverslag nog op zich wachten.

De gevolgen van de coronamaatregelen voor de toetsing waren beperkt. De geplande kalibratiesessie voor de praktijkschouwen met veel aanwezigen kon echter niet doorgaan.

3.3. Oordeel examencommissie over borgende activiteiten toetscommissie

Bacheloropleidingen

Uit de rapportages van de toetscommissies en de periodieke overleggen van de examencommissie met de toetscommissies blijkt dat verschillende toetsen vooraf zijn geanalyseerd, waarbij de adviezen van de toetscommissies vaak nog voor de toetsafname werden verwerkt. In die gevallen was de uitvoering van de adviezen geborgd. In de overleggen met de toetscommissies kwam echter geregeld naar voren dat toetscommissies niet systematisch controleren of hun adviezen worden opgevolgd, omdat daar de tijd voor ontbreekt. Ook deden zich situaties voor waarin toetscommissies bij een controle constateerden dat voorgaande adviezen niet waren opgevolgd. In die gevallen heeft de examencommissie de zaken geëscaleerd naar de onderwijsmanager met het dringende verzoek hier actie op te ondernemen.

De borging is dus nog niet sluitend, maar de examencommissie ziet wel vooruitgang op dat gebied met een aantal opleidingen die good practices hebben ontwikkeld. Het op grote schaal afnemen van toetsen met toetsprogramma's, zoals Remindo, heeft het ook makkelijker gemaakt om achteraf toetsanalyses te maken aan de hand van de resultaten.

De toetscommissies lagen, met uitzondering van LM, op schema en waar knelpunten werden gesignaleerd in toetsen, zijn acties gepland om dit op te lossen. De betrouwbaarheid en de validiteit van de toetsen was veelal op orde, het was met name de transparantie van de toetsen, zowel qua leerdoelen als te behalen niveau, die in een aantal gevallen verbetering behoefde.

Na deze algemene opmerkingen volgt een evaluatief oordeel per opleiding:

BOU

De toetscommissie heeft haar borgende taken adequaat uitgevoerd en heeft stappen gezet om tot een sluitende pdca-cyclus te komen. Er mist echter zicht op de deeltijd.

CIV

De toetscommissie heeft haar borgende taken adequaat uitgevoerd, maar moet meer aandacht besteden aan de opvolging van haar adviezen. Er is nog geen sprake van een sluitende pdca-cyclus.

FM

De toetscommissie heeft haar borgende taken naar behoren uitgevoerd, maar moet meer controleren op de opvolging van adviezen en escaleren als dit niet gebeurt. Er is nog geen sprake van een sluitende pdca-cyclus.

LM

De toetscommissie was onderbezet en heeft haar borgende taken niet uitgevoerd. Een pdca-cyclus voor het controleren van de toetskwaliteit ontbrak. Dit is opgenomen met de directie en voor het studiejaar 2021-2022 is een nieuwe toetscommissie gevormd.

ROP

De toetscommissie heeft haar borgende taak vervuld door vooraf toe te zien op de kwaliteit van de toetsen. Er is een vrijwel sluitende pdca-cyclus, waarin alleen de controle achteraf op de resultaten nog ontbreekt.

V&M

De toetscommissie heeft haar borgende taken goed uitgevoerd en er is sprake van een sluitende pdca-cyclus. Aandachtspunt is de werkdruk waardoor de planning niet compleet werd uitgevoerd.

WAM

De toetscommissie heeft haar borgende taken goed uitgevoerd en er is sprake van een sluitende pdca-cyclus volgens een heldere systematiek.

Masteropleidingen

De toetscommissie vervult een centrale rol in het borgen van de toetskwaliteit. Dit brengt echter zoveel werk met zich mee, dat het de vraag is of het systeem houdbaar is in de huidige opzet.

3.4. Uitgebrachte adviezen en opvolging

Er wordt allereerst ingegaan op de opvolging van enkele adviezen die in het studiejaar 2019-2020 zijn gegeven:

- De opleidingen BOU en CIV is, naar aanleiding van bevindingen door de toetscommissie, geadviseerd de individuele beoordeling van opdrachten te verbeteren. De docenten zijn hierop gewezen en er is vooruitgang geboekt, maar het blijft een punt van aandacht.
- De RAvB is geadviseerd ook kalibratiesessies te houden voor de praktijkschouwen en drempelgesprekken. Door omstandigheden in verband met corona is dit in 2020-2021 niet gerealiseerd. Het blijft daarmee een aandachtspunt.

Een deel van de bevindingen door de toetscommissies in het studiejaar 2020-2021 is vrijwel direct opgepakt en uitgevoerd. Voor de ingrijpendere adviezen geldt dat de uitvoering pas in 2021-2022 plaats zal kunnen vinden. De belangrijkste bevindingen worden hieronder kort weergegeven.

BOU

De toetscommissie constateert dat de competentiematrix moet worden vernieuwd. De opleiding is zich hiervan bewust en ermee bezig. Het is een lopend traject.

De toetscommissie heeft geadviseerd een regulier overleg te beleggen tussen alle modulehouders voor de derdejaars keuzeprojecten en het afstuderen. De onderwijsmanager

heeft inmiddels een verbetertraject in gang gezet waar een dergelijk overleg deel van uit zal maken.

CIV

De toetscommissie constateerde dat het lastig is om alle eindcompetenties individueel te beoordelen bij het afstuderen en heeft een overleg opgestart met de afstudeercoördinatoren en de opleidingscommissie om na te gaan hoe het verder moet met het afstuderen binnen CIV.

ROP

De toetscommissie constateerde dat een aantal toetsen veel reproductievragen bevatte die niet passend waren voor niveau 2. Deze toetsen zijn, na enige aandrang van de examencommissie, aangepast.

V&M

De toetscommissie constateerde dat enkele toetsen sterk kennisgericht waren. De examencommissie heeft daarop besloten dat deze toetsen op locatie afgenomen moesten worden, tenzij de modulehouder koos voor een andere toetsvorm.

De toetscommissie heeft de modulehouders geadviseerd om naar de uitvoerbaarheid van hun modules te kijken i.v.m. de grote groei van de opleiding volgend studiejaar. De examencommissie heeft de onderwijsmanager geadviseerd met name te kijken naar de uitvoerbaarheid van de assessments en het afstuderen in de toekomst. Voor het afstuderen worden al op kleine schaal alternatieve trajecten ingezet.

3.5. Trends en/of aandachtspunten

Sommige zaken, zoals de individuele beoordeling van opdrachten en het correct invullen van beoordelingsformulieren bij het afstuderen, blijken een langere termijn te vergen dan een studiejaar. Het zijn daardoor terugkerende punten voor een aantal opleidingen. De in het vorige jaarverslag gemaakte opmerking over het nog onvoldoende denken in toetsprogramma's door een deel van de opleidingen blijft ook geldig.

De ervaringen met het online toetsen hebben een aantal positieve zaken opgeleverd. Het nakijkwerk voor de docenten kan er aanzienlijk door verminderen en het gebruik van toetsprogramma's vereenvoudigt het analyseren van de resultaten achteraf. Een aandachtspunt bij deze toetsen is wel dat er toetsbanken van voldoende grootte moeten worden ontwikkeld.

Om de borgende taak van de toetscommissies te versterken heeft de examencommissie het mandaat voor het komende studiejaar aangepast. Toetscommissies moeten verantwoorden dat ze een bepaald deel van hun tijd hebben besteed aan borging door controle achteraf, zonder dat de toetscommissies hun zorgende taak aan de voorkant helemaal los hoeven te laten. Verder moeten de toetscommissies in het kader van de borging voortaan een aantal toetsen van een andere opleiding binnen het instituut controleren.

De examencommissie streeft er ook naar de deskundigheid die er is op het gebied van toetsing meer uit te wisselen tussen de commissies.

De opleiding LM krijgt voor 2021-2022 een toetscommissie die een grote inhaalslag zal moeten maken. De examencommissie kan alleen instaan voor de toetsing op eindniveau. Over de kwaliteit van de overige toetsen bij LM in het afgelopen jaar kan de examencommissie geen gefundeerde uitspraken doen, maar het komende jaar zal hier extra aandacht naar uitgaan.

4. Onderzoek naar gerealiseerde leerresultaten (voorheen eindkwalificaties)

4.1. Werkwijze en bevindingen examencommissie bij toetsen eindkwalificaties zoals beschreven in de OER

Het totale afstudeerprogramma van alle bacheloropleidingen is doorgelicht. De opleidingen BOU, CIV, FM en V&M toetsen onderdelen af op eindniveau in het derde jaar. De examencommissie heeft al deze cursussen gescreend en hieronder worden de belangrijkste bevindingen weergegeven.

Bij BOU heeft een gesprek plaatsgevonden tussen de examencommissie en de opleiding over de toetsing op eindniveau van een aantal derdejaars projecten in verschillende profielen. De conclusie was dat de gekozen opzet volstaat, maar dat de complexiteit ervan meer kalibratie vereist tussen de verschillende profielen. De opleiding is het daarmee eens en wil ook meer overleggen plannen.

Bij een screening van een aantal werkstukken voor CIVIAI21p bleek dat de beoordelingsformulieren te weinig toelichting bevatten. De modulehouder heeft toegezegd deze zaken op te pakken.

Bij de screening van FMAPRO30 werden enkele tekortkomingen gevonden in de ingevulde beoordelingsformulieren. De modulehouder heeft toegezegd de instructies voor beoordelaars aan te scherpen om dit voortaan te voorkomen.

Bij de screening van VEMRMI11 werden geen bijzonderheden geconstateerd.

Daarnaast is voor alle bacheloropleidingen een aantal recente scripties met een cijfer rond de zes gescreend. De examencommissie kan slechts in beperkte mate een inhoudelijk oordeel vellen. Er werd aan de hand van algemene hbo-criteria een globaal oordeel geveld of het werk voldoende was of niet. Een ander deel van de screening betrof een controle of de beoordelingsformulieren correct waren ingevuld. Steekproefsgewijs is ook een aantal afstudeerzittingen bijgewoond en gekeken in hoeverre de zitting en de beoordeling volgens het vastgestelde protocol verliepen, evenals een aantal kalibratiesessies voor examinatoren. Het was niet mogelijk dit voor alle opleidingen te doen. De examencommissie heeft de bevindingen en begeleidende adviezen vastgelegd in verslagen en voorgelegd aan de afstudeercoördinator en onderwijsmanager, met het verzoek hierop te reageren en eventuele vervolgacties aan te geven. De belangrijkste bevindingen worden hieronder weergegeven.

Uit de observaties van de bijgewoonde afstudeerzittingen kwam naar voren dat de vastgestelde protocollen voldeden en op correcte wijze werden uitgevoerd. Het online afnemen van afstudeerzittingen verliep ook zonder noemenswaardige problemen.

Bij de screening van de BOU scripties bleken de beoordelingsformulieren goed navolgbaar te zijn ingevuld. Een scriptie riep bij de examencommissie wel vragen op over de screening van opdrachten vooraf. De opleiding heeft toegezegd hier nog eens naar te kijken.

Bij CIV constateerde de examencommissie dat de gegeven beoordelingen correct leken, maar dat in een aantal gevallen de toelichting hierop vrijwel ontbrak. Met betrekking tot de afstudeerhandleiding heeft de examencommissie geadviseerd de relatie tussen de competenties en de beoordelingscriteria meer te expliciteren.

Bij FM werden geen bijzonderheden geconstateerd. De opleiding FM werkt met een afstudeercommissie bestaande uit een tweede lezer en een extern deskundige, die opzet blijkt goed te voldoen.

Bij LM kon de examencommissie zich vinden in de gegeven beoordelingen. De conclusie was echter wel dat er strikter op moet worden toegezien dat de beoordelingsformulieren compleet en transparant worden ingevuld. Afgaande op deze steekproef moet ook strikter de hand worden gehouden aan de vormeisen.

Bij ROP is naar het oordeel van de examencommissie meer aandacht nodig voor de verantwoording van de onderzoeksrapportage, maar verder waren er geen bijzonderheden.

Bij V&M en WAM waren de zaken op orde en had de examencommissie verder geen aanbevelingen.

Alle toetscommissies hebben, met uitzondering van LM, in het kader van hun mandaat op dezelfde wijze een nog uitgebreidere screening uitgevoerd op scripties van de eigen opleiding. Daaruit kwamen een aantal kritische punten en aanbevelingen voort die grotendeels overeenkwamen met de bevindingen van de examencommissie.

Voor LM is, bij gebrek aan de geplande aanvullende screening door de toetscommissie, een tweede steekproef genomen door de examencommissie op scripties van het einde van het studiejaar. Bij die tweede screening kwamen dezelfde punten naar voren.

Voor alle genoemde opleidingen geldt dat, hoewel de examencommissie en ook de toetscommissies hier en daar kanttekeningen hebben bij bepaalde beoordelingen, dit toch om incidenten lijkt te gaan die verder niet wijzen op structurele problemen.

Masteropleidingen

De beoordeling van het eindniveau bij de masteropleidingen van de RAVB gebeurt aan de hand van een zogenaamde praktijkschouw en een groenlichtgesprek gevolgd door, bij voldoende resultaten, een afstudeerbijeenkomst. De examencommissie was voornemens steekproefsgewijs een aantal praktijkschouwen en groenlichtgesprekken bij te wonen. Door omstandigheden in verband met corona is dat niet gebeurd, zodat dit op de agenda blijft staan voor 2021-2022.

De examencommissie heeft wel steekproefsgewijs een aantal verslagen van groenlichtgesprekken en eindbeoordelingen bestudeerd. De examencommissie betwijfelt niet dat de voldoende terecht zijn, maar is wel van oordeel dat de beoordeling transparanter moet zijn.

Uit een door de examencommissie bijgewoonde kalibratiebijeenkomst rond het afstuderen en een validatie van het afstudeerwerk door een externe jury is gebleken dat het niveau van het afstuderen ruim voldoende is. De examencommissie vindt de beoordelingssystematiek, met per competentie te onderscheiden niveaus waarbinnen een bepaalde bandbreedte geldt voor het cijfer, complex maar in de praktijk blijkt dit goed te werken.

4.2. Onderbouwing oordeel per opleiding

Bacheloropleidingen

Op grond van de bovenstaande bevindingen komt de examencommissie tot de volgende conclusies:

BOU

De examencommissie is van oordeel dat het eindniveau en de toetsing ervan voldoende zijn geborgd, maar ziet ook enkele risico's bij de toetsing van de derdejaars projecten.

CIV

De examencommissie is van oordeel dat het eindniveau en de toetsing ervan voldoende zijn geborgd, maar dat er beslist verbeteringen nodig zijn in de verantwoording van de beoordelingen. De transparantie hiervan laat te wensen over.

FM

De examencommissie is van oordeel dat het eindniveau en de toetsing ervan voldoende zijn geborgd. De procedures zijn bij deze opleiding goed op orde.

LM

De examencommissie heeft nog voldoende vertrouwen in het eindniveau en de toetsing ervan. Voor het behoud van dat vertrouwen is het echter noodzakelijk dat er verbeteringen worden doorgevoerd, met name waar het de verantwoording van de beoordelingen betreft, die ondermaats bleek te zijn.

ROP

De examencommissie is van oordeel dat het eindniveau en de toetsing ervan voldoende zijn geborgd, met echter de kanttekening dat er meer aandacht nodig is voor de onderzoeks aanpak door studenten.

V&M

De examencommissie is van oordeel dat het eindniveau en de toetsing ervan voldoende zijn geborgd. De procedures zijn bij deze opleiding goed op orde.

WAM

De examencommissie is van oordeel dat het eindniveau en de toetsing ervan voldoende zijn geborgd. De procedures zijn bij deze opleiding goed op orde.

Masteropleidingen

Op grond van haar bevindingen bij de kalibratie, de externe validatie door een jury en de totale opzet van de toetsing binnen de RavB in ogenschouw nemend, meent de examencommissie dat het eindniveau en de toetsing ervan bij de masteropleidingen goed is geborgd.

4.3. Externe validering

Bacheloropleidingen

Alle bacheloropleidingen werken met zogenoemde extern deskundigen die mee beoordelen bij de afstudeeropdrachten. De opleiding FM zet ze daarnaast ook in bij beoordelingen op eindniveau in het derde jaar. De extern deskundigen zijn door de examencommissie benoemde examinatoren die ruime, actuele ervaring op minimaal hbo-niveau in het beroepenveld moeten hebben (zie ook hoofdstuk 8). Doordat zij in de beroepspraktijk staan vormen zij een extra waarborg dat de inhoud en het niveau van de opdrachten actueel zijn.

De afzonderlijke beoordelingen die worden gegeven voordat de afstudeercommissies een gemeenschappelijk oordeel bepalen, wijzen uit dat externe examinatoren over het algemeen op vergelijkbare beoordelingen uitkomen als de docent-examinatoren. De accenten die zij leggen kunnen echter verschillen. Externe examinatoren leggen vanuit hun ervaring veelal wat meer de nadruk op de kwaliteit van het beroepsproduct.

Een aantal opleidingen bespreekt de actuele ontwikkelingen ook met beroepenveldcommissies. Van een structurele uitwisseling met zusteropleidingen bij andere hogescholen om te kalibreren is nog geen sprake.

Masteropleidingen

Voor de masteropleidingen geldt dat het programma verweven is met de praktijk. Op vrijwel alle punten waar studenten worden beoordeeld zijn deskundigen uit de actuele beroepspraktijk betrokken, die in overleg met één of meerdere van de vaste docenten de beoordeling vaststellen. Verscheidene van deze externe examinatoren waren tevens werkzaam of zijn werkzaam geweest bij andere academies of masteropleidingen architectuur en stedenbouw aan een TU. De externe validatie was daarmee ook langs die weg geborgd.

4.4. Uitgebrachte adviezen en opvolging

Naar aanleiding van de bevindingen in het studiejaar 2019-2020 heeft de examencommissie de bacheloropleidingen de volgende adviezen gegeven:

-Voer duidelijke vormeisen in met betrekking tot de structuur en het taalgebruik van de scripties.

Een aantal opleidingen heeft inmiddels gehoor gegeven aan dit advies, maar het blijkt dat de eisen nog niet altijd consequent worden gehandhaafd. Met name de technische opleidingen zijn terughoudend met het stellen van eisen aan het taalgebruik.

-Bezie in hoeverre het mogelijk en wenselijk is alle competenties te toetsen bij het afstuderen.

Het is een punt dat al langer in de aandacht staat bij de opleidingen, omdat de opdrachten nogal wisselend zijn. Het heeft onder meer geleid tot een streven naar minder detaillistische beoordelingsformulieren dat een meer integrale beoordeling mogelijk maakt. Verder toetst, zoals gezegd, een aantal opleidingen een deel van de competenties al in het derde jaar af. De opleiding V&M toetst de inhoudelijke competenties allemaal af in het derde jaar, zodat de afstudeeropdracht vooral dient om de algemene vaardigheden aan te tonen. Het is echter duidelijk dat er op dit punt niet een model is dat voor alle opleidingen werkt.

Verder is een aantal opleidingen in 2020-2021 (nogmaals) geadviseerd meer aandacht te besteden aan de screening van opdrachten en het invullen van de beoordelingsformulieren.

De examencommissie heeft de masteropleidingen van de RavB geadviseerd de bandbreedtes behorende bij de niveaus te verkleinen en meer ruimte te creëren op de beoordelingsformulieren voor de toelichting. Beide adviezen zijn overgenomen en zullen worden doorgevoerd.

4.5. Trends en/of aandachtspunten

In het studiejaar 2019-2020 leken de resultaten voor het afstuderen door corona lager uit te vallen dan anders het geval was geweest. In 2020-2021 was dit effect minder, maar het was wel merkbaar dat studenten meer tijd nodig hadden om hun afstudeeropdracht af te ronden. Het was een trend die zorgde voor een toename van het aantal zittingen in augustus. De

examencommissie pleit ervoor het aantal augustuszittingen te beperken, omdat na de vakantieperiode de tijd om rapporteren te lezen en beoordelen te kort kan zijn.

Het aantal studenten bij het instituut is gegroeid en die groei zet zich nog voort. Het is daardoor de vraag of er in de toekomst voldoende individuele stageplekken te vinden zullen zijn voor de voltijdstudenten. De examencommissie heeft daarom verkennende gesprekken gevoerd met enkele opleidingen over de kaders voor alternatieve mogelijkheden. Een bijbehorend aandachtspunt is dat er door de groei eveneens een probleem kan ontstaan met de planning van examinatoren in de huidige opzet.

Meerdere bacheloropleidingen hebben zogenoemde groenlichtsessies ingevoerd waarbij eerst een voldoende moet worden behaald voor het rapport, voordat de student dit mag verdedigen. De ervaringen hiermee zijn positief, maar het vraagt om een zorgvuldige planning.

Naarmate de groep examinatoren groter wordt, neemt ook de noodzaak om onderling te kalibreren toe. De examencommissie constateert dat de opkomst bij kalibratiesessies wisselend is en wil daar strikter op gaan toezien (zie ook hoofdstuk 8).

Door de situatie rond corona werd externe validatie bemoeilijkt. Het komende jaar wil de examencommissie in ieder geval komen tot een uitwisseling tussen de opleidingen binnen IGO. Daarnaast acht de examencommissie het wenselijk dat er een uitwisseling komt met zusteropleidingen elders.

5. Richtlijnen en aanwijzingen om uitslagen tentamens te beoordelen en vast te stellen

5.1. Afgegeven richtlijnen en aanwijzingen

In hoofdstuk 10 van de Onderwijs- en Examenregeling (OER) waren instituutsbrede richtlijnen en aanwijzingen voor het bekend maken van resultaten en de mogelijkheden tot inzage voor studenten uitgewerkt.

De richtlijn was dat de cesuur vooraf vast moest liggen. Alleen als zich fouten voordeden in een toets, kon de cesuur achteraf worden aangepast. Bij relatief kleine aanpassingen, waarbij de toetsmatrijs intact bleef, kon de voor de toets verantwoordelijke examinator dit in overleg met een collega vaststellen. In geval van ingrijpender problemen bij een toets moest dit worden gemeld bij de examencommissie die dan, eventueel na advies van de toetscommissie, besloot of de toets nog geldig was.

De mogelijke toetsvormen waren vastgelegd in een lijst met een korte opsomming van standaardvormen. De toetsvorm behorende bij een bepaalde cursus lag vast in het OER.

Een algemene richtlijn voor toetsen en opdrachten was dat ze voldoende moesten verschillen van voorgaande toetsen en opdrachten en ook proeftoetsen, zodat studenten niet een voldoende konden behalen door zaken uit hun hoofd te leren waar begrip werd gevraagd of door eenvoudigweg zaken te kopiëren van voorgangers. Verder moeten studenten altijd individueel worden beoordeeld.

Voor beoordelingen op eindniveau gold als richtlijn dat deze door minimaal twee examinatoren moest worden vastgesteld.

Als gevolg van corona werden veel schriftelijke toetsen online en zonder surveillanten afgenomen. De examencommissie heeft een aantal richtlijnen opgesteld en adviezen gegeven om deze toetsen zo goed mogelijk te beveiligen, waarbij afhankelijk van het belang van de toets in het curriculum meer of minder aanvullende eisen golden. De voornaamste maatregelen waren:

- Docenten moesten toetsen zo ontwerpen dat het openboektentamens waren, omdat zonder surveillance het gebruik van boeken e.d. vrijwel niet controleerbaar was.
- Het advies was vooral toepassings- en inzichtsvragen op te nemen in toetsen. In het enkele geval dat vooral kennis moest worden getoetst, was de richtlijn dat de toets op school met surveillanten moest worden afgenomen.
- Er moesten minimaal twee verschillende varianten van de toets worden aangeboden die ad random werden toegewezen aan de studenten. Het advies was ook de volgorde van vragen en antwoorden te variëren. In Remindo kon dat op eenvoudige wijze.
- Open vragen bij online toetsen werden automatisch door de plagiaatscanner Turnitin gehaald.
- De toetstijd kon worden beperkt, om te voorkomen dat studenten tijd hadden om antwoorden uit te wisselen.
- Als aanvullende eis kon gelden dat docenten steekproefsgewijs studenten moesten bellen na de toets, om ze enkele controlevragen te stellen. De studenten werden er in dat geval vooraf van op de hoogte gesteld dat ze na de toets bereikbaar moesten zijn.

5.2. Uitkomsten/bevindingen bij de toepassing van die richtlijnen

Door de ervaringen in de tweede helft van het voorgaande jaar waren de opleidingen goed bekend met de richtlijnen, toen het wederom noodzakelijk bleek veel toetsen online en op afstand af te nemen. Voor een aantal vakken is nog wel de toetsvorm gewijzigd, nadat het OER al was vastgesteld. Het ging met name om het omzetten van een aantal schriftelijke toetsen naar opdrachten. Die omzettingen zijn zorgvuldig gedocumenteerd en hebben verder niet tot problemen of klachten geleid.

Bij een aantal (groeps)opdrachten bij de opleidingen BOU en CIV bleek uit analyses van de toetscommissie dat er feitelijk een groepsbeoordeling werd gegeven of dat de individuele component in de toetsing te weinig gewicht had. De examencommissie heeft de onderwijsmanagers opgedragen erop toe te zien dat dit verandert.

5.3. Trends en/of aandachtspunten

Als gevolg van de coronamaatregelen, maar ook de groei van het instituut is er een toename te zien in het gebruik van (groeps)opdrachten als toetsingsinstrument. Het geeft nog meer gewicht aan de eis om deze opdrachten geregeld te vernieuwen en de individuele toetsing te waarborgen. Voor de examencommissie blijft dat een aandachtspunt in de overleggen met de opleidingen.

6. Vrijstellingenbeleid

6.1. Aantal vrijstellingen

Bacheloropleidingen

De examencommissie heeft van in totaal 82 bachelor studenten vrijstellingsverzoeken voor het afleggen van één of meer tentamens goedgekeurd. Het is meer dan het dubbele aantal van vorig jaar en het totale aantal vrijstellingen is naar verhouding nog sterker gegroeid tot 599.

De groei is vooral toe te schrijven aan studenten die deelnamen aan versnelde routes op basis van hun vooropleiding. De opleiding Bouwkunde (voltijd + duaal) kent een versnelde route met een beduidend aantal vrijstellingen voor studenten met een diploma van een verwante mbo-opleiding. Een deel van de vrijstellingen verkregen deze studenten door het behalen van een voldoende resultaat voor een onderwijseenheid van een hoger niveau. De opleiding Logistiek en economie (voltijd) heeft een versnelde route voor studenten met een vwo-diploma. Deze vrijstellingsregelingen staan in de OER en zijn goedgekeurd door de examencommissie, na een onderbouwing door de curriculumcommissie.

Er waren 44 studenten van de opleiding Bouwkunde die zo vrijstellingen kregen en 12 studenten van de opleiding Logistics Management. Daarnaast kregen 4 studenten afkomstig van de LM AD vrijstellingen voor twee grote blokken. Naast deze generieke gevallen waren er nog 22 andere studenten die vrijstellingen kregen op basis van elders behaalde resultaten. Als een een-op-een vergelijking van de cursussen niet werkbaar is, worden de vrijstellingen bloksgewijs toegekend op basis van de leerdoelen, waarbij het advies van de curriculumcommissie van groot belang is.

Masteropleidingen

Van de masteropleidingen zijn geen verzoeken voor vrijstelling ontvangen.

6.2. Trends en/of aandachtspunten

De examencommissie beziet jaarlijks bij de curriculumbesprekingen of er aanpassingen nodig zijn in de afspraken over vrijstellingen voor de versnelde routes. Daarbij wordt gekeken naar de mogelijke gevolgen van veranderingen in het curriculum en of eventueel ontwikkelingen bij de vooropleidingen aanleiding geven tot aanpassingen. Het bleek dat er bij zowel de opleiding Bouwkunde als Logistics Management geen wijzigingen nodig waren.

Bij de overige verzoeken is het begeleidende advies van de opleiding in principe leidend voor de examencommissie. Er waren geen gevallen waarin de examencommissie gronden zag om af te wijken van het advies van de opleiding.

Doordat er bij de masteropleidingen een betere oplossing is gevonden voor studenten die in een eerdere periode als gaststudent enkele vakken hebben behaald, waren er geen vrijstellingsverzoeken meer nodig.

7. Gevolgde deskundigheidsbevordering/scholing

7.1. Aard en omvang van de activiteiten (collectief en individueel)

De examencommissie telt vooral leden met jarenlange ervaring, die goed op de hoogte zijn van de procedures en de reglementaire bepalingen. Het nieuwe lid heeft de examencommissietraining via de HR Academy gevolgd.

De juridische ontwikkelingen rond examencommissies werden nauwlettend gevolgd. In een aantal examencommissievergaderingen werd tijd vrijgemaakt om recente jurisprudentie te bespreken met elkaar. De commissie heeft zichzelf bijgeschoold door literatuur over de juridische kaders voor examencommissies gezamenlijk te bestuderen.³ Daarnaast fungeert één lid met een juridische opleiding als vraagbaak voor de overige leden als het om complexe juridische kwesties gaat.

Gezien het belang van fraudebestrijding hebben vier leden een congres hierover bijgewoond en hun ervaringen gedeeld met de andere leden.

De leden hebben ook hun kennis van online toetssystemen verdiept. De vicevoorzitter is tevens ICTO-coach en heeft geregeld zijn kennis en inzichten op het gebied van online toetsen gedeeld met de andere leden.

7.2. Deskundigheid inzake beoordelen toetskwaliteit (SKE/BKE-certificaten)

Wat toetsdeskundigheid betreft was er een ruime mix aan ervaring aanwezig met verschillende vormen van toetsing. Een aantal leden heeft bovendien een onderwijskundige opleiding gedaan en/of meerdere trainingen gevolgd op het gebied van toetsing. Drie leden waren ook lid dan wel voorzitter van de toetscommissie van hun opleiding. De formele kwalificaties waren als volgt:

De heer P. Bassant	didactische bevoegdheid
Mevrouw N. Beckers	BKE
Mevrouw Dijkma-Bakker	BKE
De heer J. Caspers	BKE
De heer R. te Grotenhuis	BKE naar verwachting begin 2022
Mevrouw O. van der Molen	BKE
De heer J. Oegema	didactische bevoegdheid, master digital learning, onderwijskundige master, BKE naar verwachting 12-2021
Mevrouw C. Schmidt	didactische bevoegdheid, master pedagogiek, BKE behaald oktober 2021
De heer P. Vader	didactische bevoegdheid

Voor de toetscommissies van de bacheloropleidingen was de verdeling als volgt:

³ Prof. mr. P.W.A. Huisman (2020), *Juridisch vademecum examencommissies HO*, Den Haag.

	BOU	CIV	FM	LM⁴	ROP	V&M	WAM
BKE	2		2	2	1	1	4
SKE	1	1	2	1	1	1	

De masteropleidingen hadden één toetscommissie waarvan twee leden met een SKE-kwalificatie.

7.3. Trends en/of aandachtspunten

Met het toegenomen belang van digitaal toetsen is een aandachtspunt dat er ook binnen de toetscommissies voldoende kennis moet zijn van dit onderwerp om toe te kunnen zien op de kwaliteit van digitale toetsen.

⁴ Bezetting aan het begin van het jaar.

8. Aanwijzing examinatoren

8.1. Benoemingsprocedure en profielschetsen

Bacheloropleidingen

De procedure was dat de onderwijsmanagers actuele gegevens verstrekten aan de examencommissie van de docenten die zij wilden laten benoemen als examinator. Die voordrachten werden gedaan aan het begin van elk kwartaal. De examencommissie toetste dan of de kandidaten voldeden aan de eisen uit de profielschets. Kandidaten die aan alle formele eisen voldeden werden voor de duur van het studiejaar benoemd door de examencommissie. In de gevallen waarin dat niet zo was, werd de onderwijsmanager gevraagd of er nog aanvullende informatie was die het besluit van de examencommissie zou kunnen doen veranderen.

De examencommissie maakt onderscheid tussen examinatoren die beoordelen op basisniveau en examinatoren die onderdelen beoordelen op eindniveau. Voor de eerste categorie zijn de eisen:

- a) minimaal een half jaar ervaring als docent binnen het hoger onderwijs;
- b) aantoonbare kennis m.b.t. toetsen en beoordelen;
- c) inhoudelijk deskundig ,

Ad b geldt dat nieuwe kandidaten een inwerkprogramma rond toetsing moeten hebben doorlopen of een didactische aantekening (BDB, BKE of soortgelijk) moeten hebben. Voor mensen zonder voorgaande onderwijservaring is hier veelal een jaar of meer voor nodig. Voor zittende docenten die werden voorgedragen voor herbenoeming werd een uitzondering gemaakt op grond van kennis en ervaring, maar september 2022 moeten al deze docenten een BKE-kwalificatie hebben.

Ad c geldt dat de examencommissie op dit punt vertrouwt op de professionaliteit van de docent en de onderwijsmanager. Benoemde docenten zijn in principe bevoegd voor alle onderdelen, afhankelijk van het niveau, van de opleiding.

Voor de tweede categorie examinatoren gelden naast deze criteria aanvullende eisen:

- d) een graad minimaal op masterniveau of aantoonbare kennis/ervaring op dat niveau
- e) aantoonbare kennis van de eindkwalificaties en ervaring met de beoordelingsprocedures op eindniveau

Ad e geldt dat nieuwe kandidaten moeten hebben deelgenomen aan minimaal twee kalibratiesessies rond het afstuderen en minimaal twee keer een afstudeerzitting moeten hebben bijgewoond als waarnemer. In geval van herbenoeming volstaat het jaarlijks bijwonen van een kalibratiesessie. De examencommissie ging ervan uit dat de opleidingen zich hieraan hielden en controleerde wel dat er kalibratiesessies plaatsvonden, maar heeft niet stringent gecontroleerd op aanwezigheid.

De lijsten met de benoemde examinatoren worden gepubliceerd en het bedrijfsbureau ziet erop toe dat alleen benoemde examinatoren resultaten aanleveren en/of invoeren.

Bij het inplannen van afstudeerzittingen wordt er door het bedrijfsbureau op toegezien dat alleen examinatoren bevoegd op eindniveau worden ingezet. Het bedrijfsbureau doet in geval van discrepanties een melding bij de examencommissie, die dan contact opneemt de opleiding. Het systeem blijkt naar voldoening te functioneren. Er was een enkel geval van een niet bevoegde examiner die was toegewezen aan een afstudeerzitting, maar dit werd tijdig ontdekt en de examiner is vervangen.

Masteropleidingen

Bij de RAvB is het zo dat naast een kleine kern van vaste docenten, waarvan er één SKE heeft, er veel mensen uit de praktijk beoordelen. De vaste docenten voldeden allen aan de bovengenoemde eisen a tot en met e.

Voor alle examinatoren, bij zowel de bachelor- als de masteropleidingen, geldt dat de examencommissie IGO voor informatie over het functioneren vooral aangewezen op de uitkomsten van toetsanalyses. Als de toetscommissies verbeterpunten signaleren in een toets wordt dit in de eerste plaats met de verantwoordelijke examiner besproken. Bij aanhoudende problemen of een gebrek aan medewerking van de examinatoren neemt de examencommissie het op met de onderwijsmanagers, die dit mee kunnen nemen in de functioneringsgesprekken.

Problemen die zo zijn besproken met het management betroffen het niet goed uitvoeren van de taak als tweede lezer en het niet tijdig op orde hebben van toetsdossiers.

Klachten van studenten gaven soms ook aanleiding nader te kijken naar het functioneren van een examiner. In die gevallen bleek het echter te gaan om onvrede over de begeleiding en feedback, waar de examencommissie geen zeggenschap over heeft, ook als de klachten gegrond zijn. De examencommissie heeft deze zaken doorverwezen naar het management.

Noch uit de toetsanalyses noch uit de klachten zijn problemen naar voren gekomen die voor de examencommissie aanleiding gaven een aanstelling als examiner in te trekken.

8.2. Benoeming 'externe' examinatoren

Bacheloropleidingen

Bij alle opleidingen heeft de examencommissie ook externe examinatoren benoemd. Bij afstudeerzittingen was altijd een externe examiner aanwezig die mee beoordeelde. Deze externe examinatoren werden door de opleidingen aangezocht uit het beroepenveld en moesten voldoen aan de volgende eisen:

Minimaal een hbo-opleiding

Minimaal 5 jaar werkervaring in het beroep op minimaal hbo-niveau

Actuele, relevante werkervaring

De benoemingsprocedure hield in dat kandidaten, op voordacht van de opleiding, een CV stuurden aan de examencommissie. Doordat de opleidingen zelf al een screening uitvoerden, voldeden vrijwel alle kandidaten. Slechts enkele kandidaten zijn afgewezen, met

als grond dat hun werkervaring niet meer actueel was of nog te kort. De externe examinatoren werden eveneens voor de duur van het studiejaar benoemd door de examencommissie.

Voor de externe examinatoren geldt ook de verplichting deel te nemen aan kalibratiesessies. In een aantal gevallen moesten speciale sessies worden ingelast voor nieuwe externe examinatoren.

Masteropleidingen

Voor de RavB had de examencommissie de toetscommissie gemandateerd om de benoeming van externe examinatoren goed te keuren, met een verantwoording achteraf. Daar is echter van afgestapt. De examencommissie kreeg de lijsten met voordrachten van het management en de daarbij geleverde informatie was inzichtelijk genoeg om een besluit te nemen, zonder dat nog een advies van de toetscommissie nodig was.

De eisen zijn dat het gaat om geregistreerde architecten of stedenbouwkundigen met ruime, actuele werkervaring. De eindkwalificaties van de masteropleidingen zijn afgeleid van de eisen die gelden voor inschrijving in het beroepsregister, zodat deze beroepsbeoefenaren vanuit hun eigen ervaring goed gekwalificeerd zijn om te beoordelen. Elk jaar wordt er geëvalueerd door het kernteam en besloten of de externe examinatoren weer worden voorgedragen. Voor enkele speciale trainingen worden daarnaast beroepsmensen met kennis en ervaring op dat specifieke gebied ingezet, ook dit wordt jaarlijks geëvalueerd.

8.3. Trends en/of aandachtspunten.

Een aandachtspunt vormt de jaarlijkse deelname door examinatoren op eindniveau aan kalibratiesessies. Er wordt nog onvoldoende strikt de hand gehouden aan de eis dat ook ervaren examinatoren jaarlijks deel moeten nemen aan deze sessies.

Het komende jaar wil de examencommissie hier gericht op controleren en verwacht zij dat de opleidingen hier een registratie van bijhouden.

Een deel van de bacheloropleidingen heeft in een laat stadium nog externe examinatoren geworven vanwege een dreigend tekort. Het zette een ongewenste druk op de benoemingsprocedure en maakte dat er ad hoc kalibratiesessies moesten worden georganiseerd. De examencommissie adviseert de opleidingen de planning rond de inzet van externe examinatoren aan te scherpen, nu verdere groei wordt verwacht.

Met betrekking tot de BKE/SKE kwalificaties constateert de examencommissie dat er vorderingen zijn gemaakt, vooral het groepsgewijs trainen van docenten van een opleiding blijkt effectief te zijn.

9. Betrokkenheid bij accreditaties

9.1. Aard van betrokkenheid

De opleidingen V&M en WAM en de masteropleidingen van de RavB zijn dit jaar gevisiteerd. In de mondelinge feedback door de visitatiecommissies is aangegeven dat de opleidingen positief worden beoordeeld.

Er hebben ook tussentijdse audits plaatsgevonden bij de opleidingen CIV en LM. Hieruit is een aantal verbeterpunten rond toetsing voortgekomen die reeds waren gesignaleerd door de examencommissie.

9.2. Effecten van betrokkenheid

De rol van de examencommissie bij de visitaties was vooral nog eens toe te lichten hoe de kwaliteit van de toetsing en het eindniveau waren geborgd.

10. Betrokkenheid bij nieuwe onderwijsactiviteiten

10.1. Aard van betrokkenheid

De examencommissie heeft in een adviserende rol de onderwijsgesprekken bijgewoond tussen de opleidingen (onderwijsmanager, curriculumcommissie, toetscommissie, opleidingscommissie) en de directie, waarin de plannen voor het curriculum voor het komende studiejaar zijn besproken. Verder zijn de voorgestelde teksten en tabellen voor de OER gecontroleerd door de examencommissie.

De examencommissie is in de loop van het jaar ook om advies gevraagd door opleidingen die veranderingen wilden doorvoeren in de beoordelingsprocedures. Het ging onder meer om het invoeren van zogenoemde groenlichtgesprekken bij het afstuderen.

Wat de maatregelen rond toetsing in verband met corona betrof, was er inmiddels sprake van bestaand beleid en hoefde de examencommissie hier alleen nog toelichting op te geven.

Een door de directie ingestelde werkgroep hield zich bezig met het opstellen van een nieuw toetsbeleid voor het instituut. De examencommissie is geconsulteerd door de werkgroep en heeft onder meer geadviseerd regels op te nemen over het hergebruik en vernieuwen van casussen en opdrachten en het scheiden van begeleiden en beoordelen bij stages. Het nieuwe toetsbeleid moet nog worden vastgesteld.

10.2. Effecten van betrokkenheid

Het bijwonen van de onderwijsgesprekken bleek betrekkelijk weinig relevante informatie op te leveren voor de examencommissie. De jaarlijkse controle door de examencommissie van de door de opleidingen voorgestelde teksten en tabellen voor de OER was effectiever en leidde tot enkele aanpassingen om zaken te verduidelijken. Informele, adviserende gesprekken op initiatief van de opleidingen blijken ook goed te werken.

11. Beoordeling van programma's KiesOpMaat

11.1. Ervaringen bij aanvragen van individuele studenten

De aanvragen voor minoren via Kies-op-Maat trajecten leverden geen bijzonderheden op. Studenten kozen zowel voor verdiepende programma's aansluitend op de reguliere opleiding, als verbredende programma's. Aangezien het niveau en de inhoudelijke samenhang al geborgd zijn via KOM, voerde de examencommissie alleen een toetsing uit of de minor geen onevenredig grote overlap had met het verplichte opleidingscurriculum.⁵

11.2. Ervaringen bij verzoeken om toestemming minors bij andere instellingen

De examencommissie keurde tevens enkele verzoeken buiten Kies-op-Maat om goed voor het volgen van onderwijs ter invulling van de minorruimte aan een Nederlandse universiteit. Vanwege de situatie rond corona was uitzending naar het buitenland niet mogelijk en konden studenten niet een minor volgen aan een buitenlandse onderwijsinstelling. Er deden zich verder geen problemen voor met de externe minoren.

⁵ Bij het beoordelen van de mate van overlap maakt de examencommissie gebruik van haar discretionaire bevoegdheid.

12. Proces examens en diplomering

12.1. Proces examens en diplomering

De toetsplannen worden, zoals beschreven in hoofdstuk 3, jaarlijks gecontroleerd om vast te stellen of het geheel aan toetsen garandeert dat een student alle competenties heeft behaald. De competentiedekkingsmatrix die iedere opleiding heeft zorgt voor een overzicht op het geheel.

Voor de getuigschriften wordt een vast format gebruikt dat voldoet aan de wettelijke eisen. De bijbehorende supplementen zijn conform het in Europees verband overeengekomen standaardformat. Wijzigingen in het CROHO worden doorgegeven aan het bedrijfsbureau dat de betreffende gegevens aanpast in het format. De voorzitter ziet er bij wijzigingen op toe dat de gegevens op het getuigschrift actueel zijn.

Studenten bij de bacheloropleidingen moeten een aanvraag indienen voor een getuigschrift. De examencommissie vergadert maandelijks over het toekennen van getuigschriften aan de hand van vergaderlijsten. Alleen studenten die blijkens Osiris aan alle eisen hebben voldaan en een aanvraag hebben ingediend komen op de lijst. De examencommissie doet een laatste controle en gaat na of er sprake is van cum laude. Bij de masteropleidingen loopt het proces anders en hoeven de studenten geen aanvraag in te dienen.

12.2. Aantal verstrekte getuigschriften

In 2020-2021 werden in totaal 733 propedeuse-getuigschriften, 624 bachelor-getuigschriften en 17 master-getuigschriften uitgereikt. Het aantal propedeuse- en bachelor-getuigschriften was beduidend meer dan het studiejaar ervoor. Veel studenten die in 2019-2020 te kampen hadden met de gevolgen van de coronamaatregelen hebben dit jaar een inhaalslag gemaakt.

12.3. Trends en/of aandachtspunten

In het studiejaar 2020-2021 was het, ondanks de beperkingen, mogelijk op een veilige manier op locatie getuigschriften uit te reiken, maar het was minder efficiënt en legde een groter beslag op de tijd van de examencommissieleden.

13. Fraude en preventie

13.1. Geconstateerde fraude en onregelmatigheden bij toetsen

Er waren in totaal 162 gevallen waarin fraude door een student bij een toets werd vastgesteld. Het is een opvallende stijging ten opzichte van het vorige studiejaar toen er 49 gevallen van fraude werden geconstateerd. De examencommissie kan slechts haar vermoedens uitspreken over de oorzaken van deze stijging. Het lijkt aannemelijk dat het afstandsonderwijs en het toetsen op afstand gedurende het hele studiejaar een rol heeft gespeeld. Daarnaast heeft de examencommissie de indruk dat docenten alerter zijn geworden bij het opsporen van vormen van fraude, met name bij online toetsen.

Bij tien toetsen ging het om vier of meer fraudegevallen. Deze toetsen zijn zorgvuldig bekeken door de examencommissie, maar er werden geen gebreken in de toetsopzet gevonden. Verder waren het per toets sporadische gevallen.

Tussen de opleidingen doen zich duidelijke verschillen voor. Het is echter lastig om hier conclusies uit te trekken. Voor een deel lijken de verschillen samen te hangen met de grootte van de opleidingen en de gebruikte toetsvormen. De opleiding Vastgoed en makelaardij had de meeste fraudegevallen, maar dit is ook de grootste opleiding die bovendien relatief veel schriftelijke toetsen heeft. Daarnaast kan het beeld vertekend raken door een uitschieter bij een enkele toets.

Bijzondere gevallen van onregelmatigheden hebben zich niet voorgedaan bij de toetsen. Door de ervaringen die waren opgedaan in het voorgaande jaar verliep de toetsorganisatie goed.

13.2. Praktijken op het gebied van fraude door studenten

De drie meest voorkomende vormen van fraude waren het uitwisselen van antwoorden bij een online toets (43%), plagiaat (27%) en het uitwisselen van uitwerkingen bij individuele opdrachten (14%). Daarnaast waren er gevallen van het gebruik van niet-toegestane hulpmiddelen en het tegen de regels in langdurig verlaten van de full-screen bij een online toets (11%) en medeplichtigheid aan plagiaat (4%).

13.3. Sancties en preventiemaatregelen n.a.v. fraude door studenten

De examencommissie voerde een sanctiebeleid gebaseerd op de richtlijnen in de OER. In gevallen waarin de examencommissie meende dat de student alleen onzorgvuldig was geweest, werd volstaan met een berisping. Dit was onder meer het geval bij een aantal studenten die bij een individuele opdracht te veel hadden samengewerkt. Hiervan kwam dan wel een notitie in het studentendossier te staan. In andere gevallen werd het werk ook ongeldig verklaard en werd de student, afhankelijk van de zwaarte van het vergrijp, uitgesloten van deelname aan een aantal toetskansen. De examencommissie bewaakte daarbij de proportionaliteit van de opgelegde sancties. Bij het vaststellen van een sanctie werd de uitwerking van de opgelegde maatregel op het studeerbaar programma van de student in ogenschouw genomen. In geval van recidive door een student gold automatisch een verzwaarde straf.

Voor de online toetsen heeft de examencommissie diverse aanvullende maatregelen getroffen om fraude te voorkomen. De belangrijkste waren het voorschrijven van het gebruik van meerdere varianten bij een toets, bijvoorbeeld door vragen te husselen en antwoordmogelijkheden toe te voegen, beperking van de toetstijd, controle op plagiaat in Remindo en (steekproefsgewijze) controles achteraf onder studenten. Verder zijn door de examencommissie analyses uitgevoerd in Remindo bij vermoedens van fraude. De opleidingen hebben op advies van de examencommissie de online toetsen ook zo ingericht dat ze openboektentamens vormden. Hoewel de maatregelen fraude niet helemaal voorkomen, blijken ze het wel eenvoudiger te maken om achteraf fraude op te sporen en aan te tonen. Doordat vragen vaker horizontaal worden nagekeken vallen gelijksoortige antwoorden ook sneller op.

Om plagiaat tegen te gaan is bij het inleveren van opdrachten en rapporten het werk consequent gecontroleerd met behulp van Turnitin. Waar het tekeningen of afbeeldingen betreft is Turnitin beperkt, maar blijken examinatoren dit vaak zelf te herkennen. De docenten weten dat ze niet alleen naar het percentage overeenkomsten moeten kijken, maar ook naar de aard ervan. De meeste meldingen van een vermoeden van plagiaat bleken ook gegrond te zijn. De studenten zijn ter preventie erop gewezen dat wordt gecontroleerd op plagiaat. In de voorlichting aan eerstejaarsstudenten is het risico van plagiaat en medeplichtigheid aan plagiaat benadrukt en gewezen op de daaraan verbonden sancties. De bepalingen rond plagiaat zijn ook standaard vermeld in de modulewijzers.

De examencommissie heeft wel geconstateerd dat examinatoren niet altijd consequent de richtlijnen voor controle opvolgden, wat het aantonen van fraude door studenten bemoeilijkte.

13.4. Praktijken op het gebied van fraude door examinatoren

De examencommissie heeft geen gevallen van fraude door docenten/examinatoren geconstateerd. Er zijn ook geen signalen ontvangen dat dit zich voor zou doen.

13.5. Sancties en preventiemaatregelen n.a.v. fraude door examinatoren

De examencommissie meent dat het huidige beleid voldoende garanties biedt om fraude door docenten/examinatoren te voorkomen. De procedures schrijven voor dat schriftelijke toetsen vooraf op verschillende aspecten worden gecontroleerd door een tweede lezer en dat er een antwoordmodel moet zijn. Bij mondelinge toetsen en assessments geldt het vierogenprincipe. De toetscommissie controleert bovendien steekproefsgewijs de kwaliteit van toetsen.

Verder gaan ongebruikelijke cijfermutaties langs de examencommissie voordat de wijzigingen worden ingevoerd. Op die manier wordt bewaakt dat er geen toetstrajecten ontstaan buiten het zicht van de examencommissie om.

Mocht zich in de toekomst een dergelijk geval voordoen, dan heeft de examencommissie een procedure hiervoor waarbij in overleg met de directie en het management wordt bepaald welke maatregelen nodig zijn.

13.6. Trends en/of aandachtspunten

Online toetsen blijken een efficiënte manier van toetsing te zijn die op een eenvoudige manier gerichte toetsanalyses mogelijk maken. De examencommissie verwacht dan ook dat het gebruik van online toetsen zal toenemen en staat daarachter, mits deze toetsen worden afgenomen op locatie. Met het opheffen van de coronamaatregelen voor het onderwijs is immers de noodzaak om toetsen op afstand toe te staan vervallen. Aandachtspunt daarbij is een afdoende technische beveiliging van de toetsomgeving als studenten hun toetsen op eigen computers maken, aangezien anders de taak van de surveillanten erg zwaar wordt.

Verder heeft de examencommissie een toename gezien in het gebruik van mc-vragen en toetsbanken. Een punt van aandacht daarbij is dat de opleidingen moeten zorgen voor voldoende grote toetsbanken, zodat er genoeg variatie is in de toetsen.

De bereidheid van docenten om een melding van een vermoeden van fraude te doen is toegenomen. De examencommissie merkt wel dat het soms vragen oproept bij docenten over het verdere traject. De examencommissie wil dan ook meer aandacht besteden aan de communicatie rond dit soort zaken.

14. Toetsgerelateerde klachten

14.1. Aantal toetsgerelateerde klachten en aantal gegrond

Er zijn 33 toetsgerelateerde klachten behandeld door de examencommissie, waarvan er 8 gegrond zijn verklaard, dat is absoluut en relatief gezien laag als we naar de voorgaande jaren kijken. De klachten die gegrond zijn verklaard hadden te maken met verspreide incidenten. Het betrof enkele incidentele problemen in de toetsorganisatie (technische problemen, geen verlengde toetstijd) en een enkel geval waarin een examiner niet de juiste procedure aanhield. De betrokkenen zijn door de examencommissie op de regels gewezen. De problemen zijn in zes gevallen opgelost door het toekennen van een extra kans. Daarnaast kreeg één student alsnog toetsinzage en in een ander geval is de inlevertermijn voor een opdracht verlengd.

14.2. Trends en/of aandachtspunten

Het blijkt dat het voor studenten nog steeds lastig is om het onderscheid te maken tussen klachten die bij de examencommissie horen en klachten die onder een ander orgaan vallen, zoals klachten over de inhoud van een toets of de beoordeling die naar het college van beroep horen te gaan. Er werden in totaal 16 klachten ingediend die de examencommissie door heeft verwezen.

De ervaringen het afgelopen jaar laten verder zien dat het op grotere schaal afnemen van toetsen online niet tot problemen hoeft te leiden.

15. Hoorzittingen examencommissie

15.1. Aantal hoorzittingen

Dit jaar waren er 305 geagendeerde hoorzittingen, aanzienlijk meer dan in voorgaande jaren. Het grote aantal hoorzittingen dit jaar kwam voort uit enkele fraudemeldingen waarbij grote aantallen studenten waren betrokken en het grote aantal beroepszaken dat studenten hadden ingediend. In geval van fraudezaken belegt de examencommissie vrijwel altijd een hoorzitting. Bij beroepszaken is dat eveneens het geval, tenzij direct duidelijk is dat geen schikking mogelijk is. De overige zittingen waren vooral naar aanleiding van een verzoek door een student, het betrof met name verzoeken om extra/vervroegde kansen en enkele klachten en verzoeken om verlenging afstuderen.

De hoorzittingen leidden in een beperkt aantal gevallen tot herziening van een voorgenomen besluit. Veelal volstond een mondelinge toelichting door de examencommissie om bezwaren van studenten weg te nemen.

15.2. Trends en/of aandachtspunten

Het online horen van studenten blijkt een efficiënte aanpak te zijn die tijd bespaart en het maken van afspraken vereenvoudigt. De examencommissie zal hier dan ook aan vasthouden.

16. Aantal beroepszaken CBE

16.1. Aantal beroepszaken bij CBE hoorzittingen en aantal gegrond

De examencommissie heeft in totaal 68 beroepszaken in behandeling moeten nemen. In 34 gevallen trokken de studenten hun bezwaar helemaal in na een gesprek met de examencommissie. Daarnaast is in 14 zaken een schikking bereikt, waardoor het niet meer tot een zitting bij het CBE kwam.

In twintig van de aangespannen beroepszaken kwam het wel tot een hoorzitting bij het CBE, aanzienlijk meer dan vorig jaar. Elf zaken betroffen een bezwaar tegen een sanctie opgelegd wegens fraude, acht zaken een bezwaar tegen een beoordeling door een examinator en één zaak het intrekken van een cijfer wegens veroudering.

In zes zaken werd het beroep gegrond verklaard. Bij de fraudezaken was dat slechts één keer het geval. Van de bezwaren tegen een beoordeling werden er vier gegrond verklaard. Het ging daarbij in drie gevallen om studenten die klachten hadden over de begeleiding en beoordeling bij het afstuderen. Het bezwaar tegen het intrekken van het cijfer werd eveneens gegrond verklaard.

16.2. Trends en/of aandachtspunten

Het relatief grote aantal beroepen in fraudezaken hangt samen met de forse stijging in fraudemeldingen het afgelopen jaar. Gezien de uitspraken van het CBE kan het door de examencommissie gevoerde fraudebeleid standhouden. De examencommissie heeft wel in twee fraudezaken geschikt door de sanctie aan te passen na de zitting bij het CBE en in vijf fraudezaken nog voor het tot een zitting kwam. Het vormt aanleiding voor de examencommissie om de sanctieladder kritisch te bezien.

De examencommissie heeft steeds op het standpunt gestaan dat klachten over de begeleiding, zeker bij het afstuderen, geen grond vormen om de beoordeling te betwisten. In het licht van de recente uitspraken heeft de examencommissie haar standpunt enigszins bijgesteld. Overigens vormden de zaken slechts een fractie van de totale afstudeeropdrachten en staat vast dat het om incidenten ging.

Het hoge aantal zaken dat direct werd ingetrokken of geschikt na een gesprek met de examencommissie illustreert nog eens dat studenten te lichtvaardig beroep aan kunnen tekenen. Er vindt zo in veel gevallen al escalatie plaats nog voordat er een redelijk overleg is geweest met de betrokken partijen. Dergelijke zaken leggen ook een flink beslag op de tijd van de examencommissie.

De examencommissie blijft verder van mening dat haar rol in zaken die een besluit van een examinator betreffen verwarrend is. De commissie wordt tot partij gemaakt, doordat zij wordt geacht de examinator te vertegenwoordigen, wat botst met de onafhankelijke positie die de commissie zou moeten innemen in zulke gevallen.

17. Overige aangelegenheden

De examencommissie heeft uitvoering gegeven aan het besluit van het CvB studenten tegemoet te komen die vanwege corona toetsen moesten missen die nog op school werden afgenomen, door in die gevallen extra kansen toe te kennen als na de herkansing nog geen voldoende was behaald. Naast het grote aantal verzoeken om een extra of vervroegde kans aan het eind van de studie dat de examencommissie normaliter al krijgt, heeft dit nog eens tot een beduidende toename in verzoeken geleid.

Er zijn het afgelopen jaar in totaal 333 verzoeken om een extra of vervroegde kans ingediend, waarvan er 175 zijn toegewezen. Gezien de reeds hoge werkdruk voor docenten, met mogelijk gevolgen voor de kwaliteit van de toetsing, acht de examencommissie dit geen wenselijke ontwikkeling. In een situatie waarin weer veel meer toetsen op school worden afgenomen, neemt de omvang van de problematiek toe en rijst de vraag of een dergelijke maatregel nog uitvoerbaar is.

18. Bijlagen

18.1. Mandaten aan de toetscommissie(s) met bijgewerkte P&C-cyclus

18.1.1. Mandaat door examencommissie IGO aan toetscommissies IGO (bachelor) voor het studiejaar 2020-2021

Onderwerp

De examencommissie van genoemd instituut besluit, gezien de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WWH), en gelet op het bepaalde in artikel 4 lid 1 Reglement Examencommissies en Examinatoren, om:

Mandaat te verlenen aan de toetscommissie(s), voor het borgen van de kwaliteit van tentamens en examens.

Inleiding

Volgens artikel 7.12 lid 2 WHW is de examencommissie het orgaan dat op objectieve en deskundige wijze vaststelt of een student voldoet aan de voorwaarden die de onderwijs- en examenregeling stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad. Op grond van art. 7.12b lid 1a WHW behoort het tot de wettelijke taak van examencommissies de kwaliteit van de tentamens en examens te borgen. Zij mag deze taak van artikel 7.12b lid 1a geheel of gedeeltelijk aan een toetscommissie mandateren. Het Reglement Examencommissies en Examinatoren (art. 4.1 onder g) voorziet in de mogelijkheid een toetscommissie te machtigen de toetspraktijk te onderzoeken.

De examencommissie blijft eindverantwoordelijk en stuurt de toetscommissie aan op grond van gemandateerde taken.

Samenstelling Toetscommissie

De volgende leden vormen de toetscommissie: xxx

Mandaat

De Examencommissie besluit om zich te laten bijstaan in de uitoefening van haar wettelijke taak artikel 7.12b lid 1a WHW door een toetscommissie zoals bedoeld in artikel 4.1 onder g van het Reglement Examencommissies en Examinatoren.

De Examencommissie mandateert de toetscommissie de volgende taak uit te voeren:

- Het borgen van de kwaliteit van tentamens en examens. De toetscommissie betreft alle binnen de opleiding aanwezige toetsvormen in hun onderzoek.
- Het gevraagd en ongevraagd adviseren over zaken die met de validiteit, betrouwbaarheid en/of inzichtelijkheid van tentamens en examens verband houden.

Werkwijze

- De examencommissie vraagt aan de toetscommissie om een planning waarin uiteengezet wordt hoe de komende vier jaar de kwaliteit van alle tentamens/cursussen gecontroleerd wordt. Verder vraagt de examencommissie aan de toetscommissie een planning op voor het lopende cursusjaar, afgeleid van de vier-jaren-planning. Het streven is om alle toetsen minimaal één keer per vier jaar te controleren. Ook minors en HBK zijn in deze planning meegenomen.
- In de planning wordt aangegeven welke tentamens het eindniveau toetsen. Deze planning zal door de examencommissie aan het begin van het cursusjaar besproken worden met de toetscommissie.
- De toetscommissie controleert de toetskwaliteit en het niveau van toetsen door systematisch toetsen te beoordelen met behulp van vooraf vastgestelde analyse- en rapportage-instrumenten/een door haarzelf opgestelde checklist.
- De toetscommissie voert per half jaar een kwaliteitscheck uit op minimaal 4 afstudeerwerken aan de hand van een vastgestelde checklist eindniveau. In totaal worden 8 afstudeerwerken per studiejaar beoordeeld (waarvan minimaal twee werken beoordeeld met een 5.5 tot 6.4).
- Wanneer ook andere opleidingsonderdelen het eindniveau aftoetsen, wordt ook hierop ieder jaar een kwaliteitscheck uitgevoerd, betreft 4 eindproducten.
- De toetscommissie gaat steekproefsgewijs na of producten op eindniveau zijn gecontroleerd op plagiaat middels beschikbare software (bijvoorbeeld Ephorus, Turnitin).
- De toetscommissie gaat steekproefsgewijs na of stageproducten zijn gecontroleerd op plagiaat middels beschikbare software (bijvoorbeeld Ephorus, Turnitin).
- De toetscommissie beoordeelt voorafgaand aan de vaststelling van het toetsplan door de opleidingscommissie of het toetsplan dekkend is voor de eindcompetenties en rapporteert hierover aan de examencommissie
- De toetscommissie rapporteert vier keer per jaar aan de examencommissie middels een verslag betreft punt a + b uit het mandaat. Ten behoeve van deze rapportage stelt de toetscommissie een actueel overzicht op van de planning, de voortgang, de bevindingen en de geadviseerde bijsturing.
- De toetscommissie overlegt uiterlijk begin oktober een jaarverslag aan de examencommissie. Hierin worden de kwartaalverslagen betreft punt a + b uit het mandaat getotaliseerd.
- De examencommissie regelt periodiek overleg met de toetscommissie. Bij ieder overleg is minimaal één toetscommissielid per commissie aanwezig. Onderwerp van overleg is in ieder geval uitvoering van het mandaat (planning en uitvoering), bevindingen en bijsturing, waarbij de activiteitenplanning wordt nageleefd. De examencommissie houdt er in ieder geval toezicht op dat de wettelijke, aan de toetscommissie gemandateerde borgingstaken, correct en tijdig worden uitgevoerd. In geval van problemen rond de uitvoering van de gemandateerde borgingstaken, escaleert de examencommissie richting de instituutdirectie en/of opleidingsmanagement.

Dit besluit tot het mandaat toetscommissie voor het genoemd studiejaar is vastgesteld ter vergadering van de Examencommissie op 27 augustus 2020. Het mandaat wordt verstuurd naar

- Voorzitters van toetscommissie
- Instituutsdirecteur,
- Onderwijsmanagers.

18.1.2. Mandaat door examencommissie IGO aan toetscommissie RAvB voor het studiejaar 2020-2021

Onderwerp

De examencommissie van genoemd instituut besluit, gezien de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WWH), en gelet op het bepaalde in artikel 4 lid 1 Reglement Examencommissies en Examinatoren, om:

Mandaat te verlenen aan de toetscommissie, voor het borgen van de kwaliteit van tentamens en examens.

Inleiding

Volgens artikel 7.12 lid 2 WHW is de examencommissie het orgaan dat op objectieve en deskundige wijze vaststelt of een student voldoet aan de voorwaarden die de onderwijs- en examenregeling stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad. Op grond van art. 7.12b lid 1a WHW behoort het tot de wettelijke taak van examencommissies de kwaliteit van de tentamens en examens te borgen. Zij mag deze taak van artikel 7.12b lid 1a geheel of gedeeltelijk aan een toetscommissie mandateren. Het Reglement Examencommissies en Examinatoren (art. 4.1 onder g) voorziet in de mogelijkheid een toetscommissie te machtigen de toetspraktijk te onderzoeken.

De examencommissie blijft eindverantwoordelijk en stuurt de toetscommissie aan op grond van gemandateerde taken.

Samenstelling toetscommissie

De volgende leden vormen de toetscommissie: xxx

Mandaat

De Examencommissie besluit om zich te laten bijstaan in de uitoefening van haar wettelijke taak artikel 7.12b lid 1a WHW door een toetscommissie zoals bedoeld in artikel 4.1 onder g van het Reglement Examencommissies en Examinatoren.

De Examencommissie mandateert de toetscommissie de volgende taken uit te voeren:

- a) Het borgen van de kwaliteit van tentamens en examens. De toetscommissie betreft alle binnen de opleiding aanwezige toetsvormen in hun onderzoek.
- b) Het gevraagd en ongevraagd adviseren over zaken die met de validiteit, betrouwbaarheid en/of inzichtelijkheid van tentamens en examens verband houden.
- c) Het benoemen van examinatoren, rekening houdend met de criteria die gesteld worden aan examinatoren. De lijst met benoemde examinatoren wordt opgenomen in

het jaarverslag. De examencommissie krijgt aan het begin van ieder kwartaal een actueel overzicht.⁶

Werkwijze

- De examencommissie krijgt van de toetscommissie een planning waarin uiteengezet wordt hoe de komende twee jaar de kwaliteit van alle toetsvormen gecontroleerd wordt in een PDCA-cyclus. Verder krijgt de examencommissie van de toetscommissie een planning voor het lopende cursusjaar, afgeleid van de twee -jaren-planning. Het streven is om alle toetsvormen minimaal één keer per twee jaar te controleren.
- De toetscommissie controleert de toetskwaliteit (betrouwbaarheid, validiteit, transparantie en representativiteit) en het niveau van toetsen voor:
 - Studio's door middel van kalibratiesessies aan het einde van ieder semester;
 - Colleges door middel van een kalibratiesessie aan het eind van ieder studiejaar;
 - Drempelgesprekken door middel van een kalibratiesessie aan het begin van ieder semester;
 - Afstudeerwerk (eindniveau) door middel van een kalibratiesessie aan het eind van het studiejaar;
 - Praktijkdeel (eindniveau) door middel van een kalibratiesessie na afloop van de praktijkschouwen.
- De toetscommissie stelt per kalibratiesessie een kort verslag en actueel overzicht op met daarin de planning, de voortgang, de bevindingen en de geadviseerde bijsturing.
- De toetscommissie overlegt per kwartaal een verslag aan de examencommissie, waarin de verslagen betreffende punt a uit het mandaat getotaliseerd, de adviezen betreffende punt b uit het mandaat zijn opgenomen en het overzicht van punt c uit het mandaat zijn opgenomen, met als bijlagen de rapportages van de kalibratiesessies.
- De examencommissie heeft minimaal 1 keer per semester overleg met de toetscommissie. Onderwerp van overleg is in ieder geval uitvoering van het mandaat (planning en uitvoering) zoals gerapporteerd in de verslagen, bevindingen en bijsturing, waarbij de activiteitenplanning wordt nageleefd. De examencommissie houdt er in ieder geval toezicht op dat de wettelijke, aan de toetscommissie gemandateerde borgingstaken, correct en tijdig worden uitgevoerd. In geval van problemen rond de uitvoering van de gemandateerde borgingstaken, escaleert de examencommissie richting de instituutdirectie en/of opleidingsmanagement.

Dit besluit tot het mandaat toetscommissie voor het genoemd studiejaar is vastgesteld ter vergadering van de Examencommissie op 24 september 2020. Het mandaat is verstuurd naar

- Voorzitter van Toetscommissie
- Instituutdirecteur,
- Onderwijsmanager.

⁶ Dit punt uit het mandaat is ingetrokken.